

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 15 mars 1920 kl. 7 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 20, i anledning av väckt motion angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning rörande åtgärder till avhjälpande av läkarebristen i de norrländska länen.

I en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 130, har herr *Bergqvist* m. fl. hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning rörande de åtgärder, som böra vidtagas för avhjälpande av den inom de norrländska länen rådande läkarebristen.

Motionen.

Utskottet får till en början framhålla, att vederbörande under en följd av år haft sin uppmärksamhet riktad på angelägenheten av att åtgärder vidtagas för avhjälpande av den betänkliga brist på läkarekrafter, som råder inom de norrländska länen. Åtskilliga åtgärder i dylikt syfte hava även vidtagits från statsmakternas sida. Dessa åtgärder hava mestadels gått ut på att genom ekonomiska förmåner söka förmå läkare att söka sig till de trakter, varom här är fråga. Genom kungl. brev den 29 juni 1917 medgavs sålunda beträffande provinsialläkarna i Sorsele distrikt av Västerbottens län samt Arjeplogs, Pajala och Vittangi distrikt av Norrbottens län att — sedan nämnda distrikt blivit med nya innehavare besatta — rätt till ett första ålderstillägg skulle inträda efter tre år i stället för eljest fem. Därjämte förordnades, att till provisorisk avlösningsförbättring under åren 1917 och 1918 skulle provinsialläkarna i nio distrikt, nämligen Los,

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 12 saml. 2 avd. 10 häft. (Nr 20—23.) 1

Utskottet.

Hotings, Föllinge, Gäddede, Stensele, Arvidsjaur, Pajala, Vittangi och Övertorneå distrikt, — dock först sedan vederbörande tjänster blivit med nya innehavare besatta — såsom ortstillägg utgå till var och en femhundra kronor årligen samt till provinsialläkarna i Sorsele och Arjeplogs distrikt under samma förutsättning till vardera ettusen kronor årligen. Blivande innehavare av provinsialläkarebefattningarna i nio av nyssnämnda elva distrikt skulle vidare äga komma i åtnjutande av flyttningsbidrag å högst 600 och 800 kronor. Samtidigt höjdes i enlighet med riksdagens i ämnet fattade beslut statsbidraget till avlönande av extra provinsialläkare från högst 1,500 kronor till högst 2,500 kronor beträffande avlägset belägna särskilt svarbesättliga distrikt.

Särskilda ortstillägg och avlöningstillägg hava sedermera beviljats av 1918 och 1919 års lagtima riksdagar. Enligt beslut av sistnämnda riksdag utgår sålunda dylika tillägg från och med år 1920 till provinsialläkarna i nedanstående distrikt med belopp, som framgår av följande sammanställning:

<i>Distrikt.</i>	<i>Ortstillägg. Kronor.</i>	<i>Särskilt avlönings- tillägg. Kronor.</i>
<i>Värmlands län:</i>		
Långav (förut Likenä)	—	500
Skönnerud (nu Järnskog)	—	1,000
<i>Gärleborgs län:</i>		
Los	—	2,000
Njutånger (nu Enånger)	—	500
<i>Västernorrlands län:</i>		
Ramsele	500	1,000
Hoting	500	1,000
<i>Jämtlands län:</i>		
Gäddede	500	2,000
Föllinge	500	1,500
Hammerdal	—	1,000
Hede	500	500
Strömsund	—	500

<i>Distrikt.</i>	<i>Ortstillägg. Kronor.</i>	<i>Särskilt- avlönings- tillägg. Kronor.</i>
<i>Västerbottens län:</i>		
Sorsele	500	2,000
Norsjö	—	500
Stensele	500	1,500
Lycksele	500	—
Vilhelmina	500	—
Åsele	—	500
Bjurholm	—	1,000
Jörn	—	500
Dorotea	—	1,000
Tärna	—	2,500
Malåträsk (förut Malå)	—	2,000
<i>Norrbottens län:</i>		
Vittangi	1,000	1,000
Pajala	1,000	1,000
Övertorneå	—	1,500
Haparanda	—	500
Överkalix	500	500
Råneå	—	1,000
Jockmock	500	500
Boden	—	500
Arjeplog	500	2,000
Arvidsjaur	—	1,500

Ytterligare förmåner i form av flyttningsbidrag och tidigare inträdande rätt till första ålderstillägg hava även i vissa fall medgivits.

I detta sammanhang torde även böra nämnas, att från och med den 1 januari 1919 inrättats 10 nya provinsialläkaredistrikt, nämligen 1 i Norrbottens län, 5 i Västerbottens län, 3 i Värmlands län samt 1 i Västmanlands län.

Förutom ovan nämnda åtgärder av rent ekonomisk natur hava även vidtagits åtgärder, som mera direkt ingripit för att bereda läkarvård åt be-

folkningen i distrikt, varest läkarebefattningarna icke kunnat besättas, såsom exempelvis försök med ambulerande läkare.

Av vad ovan anförts framgår, att statsmakterna i ej ringa omfattning sökt ingripa i syfte att avhjälpa läkarebristen i de norrländska länen. Att de åtgärder som sålunda vidtagits, dock icke äro tillfyllest, synes utskottet tydligt framgå därav, att ett stort antal provinsialläkaretjänster i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län fortfarande stå vakanta, utan att några sökande till nämnda tjänster anmäla sig. I detta sammanhang torde böra framhållas, att medicinalstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:ten den 21 februari 1919 angående ordnande av läkarförhållandena å landsbygden bland annat anført, att, när framdeles de ytterligare beviljade 23 nya distrikten komma att inrättas, läkarförhållandena antagligen bliva än mera ömtåliga. Styrelsen anför vidare: »Genom transporten av provinsialläkare från norra Sverige kunna då än flera distrikt i övre Norrland väntas bliva utan läkare. Läkarförhållandena i övre Norrland måste således ordnas och detta omedelbart, om ej hela läkareorganisationen skall falla samman.»

Då alltså de åtgärder på ifrågavarande område, som hittills vidtagits, icke visat sig kunna medföra åsyftat resultat, finner utskottet det vara av behovet påkallat, att från statsmakternas sida ytterligare ansträngningar göras för att avhjälpa de rådande missförhållandena. I likhet med motionärerna anser utskottet, att man därvid i främsta rummet bör inrikta sig på att göra läkarbefattningarna i Norrland så fördelaktiga med hänsyn till avlöningsförmåner, att de svårigheter, som äro förenade med tjänstgöring i här ifrågavarande delar av landet, därigenom åtminstone väsentligen uppvägas.

Men utskottet anser därjämte, att även övriga av motionärerna ifrågasatta åtgärder äro värda att tagas under övervägande, och vill utskottet därvid särskilt framhålla, att intill dess läkarbristen blivit fylld och, inom vissa områden möjligen även sedermera, anställandet av ambulerande läkare utan tvivel skall visa sig vara mycket lämpligt. Av medicinalstyrelsens ovan omförmälda skrivelse den 12 februari 1919 framgår också, att en sådan anordning, vilken under förra hälften av år 1918 tillämpats inom vissa delar av Norrbottens län, givit tillfredsställande resultat och varit av stort värde för befolkningen i de av läkaren besökta trakterna.

Därest, i överensstämmelse med vad utskottet ämnar föreslå, utredning i frågan kommer till stånd, synes densamma lämpligen böra uppdragas åt 1916 års provinsialläkardistriktskommitté.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att första kammaren måtte för sin del besluta, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning rörande de åtgärder, som böra vidtagas för avhjälpan av den inom de norrländska länen rådande läkarebristen.

Stockholm den 15 mars 1920.

På utskottets vägnar:

OSKAR NYLANDER.

Närvarande: herrar Nylander, Larsson, Norling, Johansson i Löfholmen*, von Hofsten, Westman och Almqvist.

* Ej närvarande vid justeringen.